

Ženích krvi: My pred Vianocami!

text: 2M 4,24-26

V ktorej časti roka robíme doma **najväčšie poriadky**? Aj u vás je to **na Vianoce**?

Za to pred Vianocami ... To je v obývačke ešte len porozkladaný stromček, krabice od ozdôb. Ženy v kuchyni vypekajú všelijaké dobroty, sprevádza ich kopa špinavých riadov, múka niekedy nechtiac roztrúsená aj po zemi ...

Poviete, *advent ako sa patrí!* Príprava na sviatky v plnom prúde, aby sa potom začali pokojné radostné dni, keď už všetko bude upratané, vyzdobené, nasvietené a aj navoňané.

Aj **posolstvo dnešného biblického textu** v nás možno bude vyvolávať ešte stále nejasné predstavy. Pretože dnes som *pre našu kázeň vybral jeden z najparadoxnejších a najmenej pochopených biblických príbehov...*

Zacestujeme si v ňom **do času, keď Mojžiš ešte len dostal pozvanie od Pána Boha, aby šiel vyvieť Boží ľud z egyptského otroctva**. On sa síce zdráhal, že čože je on, má navyše vadu reči, nevyrastal ani ako pravý Izraelec... Ale napokon sa podvolil a s celou svojou rodinou sa vybral na cestu do faraónovej krajiny.

Cestou však, kdesi v noci na púšti, **sa Pán Boh rozhodol, že Mojžiš predsa len nie je vhodný na túto úlohu**. Ba navyše, pre tú opovážlivosť, že napriek že napriek svojim chybám Mojžiš predsa pristal na veľké dielo a pritom ich neodstránil, má teraz zomrieť.

Situáciu zachráni Mojžišova manželka zvláštnym spôsobom, zásahom do tela ich syna, čím zachráni život svojho muža a nazve si ho tak podivne: **Ženích krvi**.

Že bol aj vám *tento biblický príbeh neznámy*?

Okrem toho všetkého, čo sa tam dialo, nám asi najviac zarezonoval práve ten výraz na konci: **Ženích krvi**.

My vieme, že **aj Pán Ježiš je ženíchom – nás, cirkvi ako Jeho nevesty**. Zj 19,7 V jednom z Jeho podobienstiev (Mt 25,1-13) zažívame okamih, ako všetci svadobčania čakajú na to, kedy ženích príde. Všetko je pripravené, nálada sa dá krájať, všetko sa začne, len čo sa dostaví on.

Táto posledná nedeľa v advente má tiež takú dusnú atmosféru. Už len pár dní, možno tento rok trochu viac, ale niekedy to býva naozaj už iba jeden, dva dni, kým nastane štedrovečerný čas prelomu a nastúpi Sviatok narodenia Božieho Syna. Prípravy vrcholia, ľudia sa chystajú vonkajšou prípravou...

Veľká príprava prebehla ale aj v nebesiach, resp. v plánoch a konaní Pána Boha. Veď kde by boli naše Vianoce, keby Pán Boh nebol dopredu všetko pripravil a zabezpečil? Kde by sme boli, keby sa v ten správny čas podľa starých prorockých predpovedí v Betleheme nenarodilo to **dieťa**, ktorému my, ľudia, dávame na začiatok veľké D? Kde by sme boli, keby Ho Pán Boh nebol dopredu naplánoval ako jedinečný spôsob, ako pomôcť ľuďom v „stratenosti“, v ich hriechoch? A na čo by sa bol narodil, na čo by bol prišiel, keby toto dieťa neskôr, keď vyrastie, nemuselo podstúpiť všetko až po smrť, aby práve tým nám pomohol?

Toto dieťa, Ježiš, Boží Baránok, ženích cirkvi, vylial svoju krv pre nás, aby sme my dostali nádej. On je – ženích v krvi, ženích krvi. Podobne, ako sme to počuli v tom našom dnešnom biblickom texte, vraj jednom z najnáročnejších na pochopenie.

Čo sa vlastne v tom podivnom príbehu z Mojžišovho života stalo?

Boží muž, ktorý mal vyvieť Izrael z egyptského zajatia, **zanedbal vo svojej rodine mimoriadne dôležitú tradíciu, tradíciu krvi, ktorú prikázal sám Pán Boh**. Nevieme už, prečo to zanedbal, možno pre to, že sám nemal izraelskú výchovu a tento zvyk mu bol proti srsti, možno to odmietala iba jeho pohanská žena... A navyše, **tento zvyk bol skrytý**, v podstate sa

dal zatajiť pred všetkými ľuďmi, v podstate nik to nemusel vedieť, ani zistiť a mohlo to ostať rodinným tajomstvom. **Ale: Pán Boh to vedel.**

Mojžiš - kráčal púšťou, aby sa postavil pred samotného faraóna a dosiahol tak obrovské víťazstvo, až také obrovské, že si Mojžiša budú ako jedného z najväčších ctíť všetky generácie do budúcnosti. Mojžiš kráčal k svojej úlohe, so všetkými znameniami, ktoré mu dal Pán Boh. (2M 4,1-17)

Len **vo vnútri, kam videl iba Pán Boh, ostávala medzera.** Rozhodnutia boli pevné, zámer bol dobrý...

To, čo Mojžišovi chýbalo, bola obriezka pri jednom z jeho synov. Obriezka znamenala pre Izrael zmluvu s Pánom Bohom.

A teraz: **čo chcel Mojžiš?** Byť pri veľkom Božom zásahu, keď si ho Pán Boh použije ako nástroj pri slávnej záchrane národa z egyptského otroctva? **Byť pripravený na veľké dielo, ale pritom vo vnútri ostávala prázdna bublina?**

Pán Boh čakal na svojho Mojžiša, čakal trpezlivo až do jeho odchodu na cestu. Ale **Mojžišov v skutočnosti ľahostajný postoj Pána Boha tak zranil, že sa už na to nemohol pozeráť.** Radšej teda použije niekoho iného, radšej sa vzdá tohto svojho miláčika, ktorého si ako vo vate pestoval od malička na egyptskom dvore faraónovej princeznej. Radšej – a Pán Boh sa rozhodol sa ho vzdať, nadobro. Počuli sme dobre, život Mojžiša bol v stávke...

Moji milí, čo myslíme, **ako nás vníma náš svätý Pán Boh?** On vidí aj do skrýše nášho srdca, dobre vie, čím žijeme, či sme s Ním, alebo to iba navonok hráme. Či dôverujeme Jeho moci, Jeho záujmu a Jeho láske o nás, alebo je náš život iba trblietavou pozlátkou. A dobre nás pozná aj vtedy, keď sa nám podarí padnúť opäť do hriechu vo svojej nedokonalosti a pritom nás to mrzí, On vie, že v skutočnosti sme inakší.

Dobre, dobre nás pozná. Dobre pozná aj náš život.

A teraz chceme sláviť *sviatky Jeho príchodu na svet.* Ako nás aj v nich odhaľuje? Vidí našu úprimnú radosť z toho, že prišiel, že Ho tu máme ako svojho Spasiteľa, ako ženícha cirkvi, za ktorú vylial aj svoju krv, teda Ženícha krvi?

Alebo **čo vidí v našom srdci?** To sú vážne veci. **Vyznajme sa z nich a vstúpme skutočne do úprimných Vianoc vo vernom živote!** Poďme do toho! Amen.

Modlitba: Milý náš Bože, drahý Pane! Adventné obdobie nám vrcholí a my stojíme už tesne pred oslavou Tvojho vstupu do tohto nášho sveta, keď si prijal ľudské telo a v Ježišovi Nazaretskom si sa nám dal poznať. On je výzvou pre náš život, pre náš skutočný život. Pozývaš nás, aby sme to nielen skúsili s Ním, ale aby sme urobili aj svoje určujúce rozhodnutie. My sa teraz, v advente, práve pre toto rozhodujeme. Chceme, aby Vianoce neboli iba umelým sviatkom širokých úsmevov, ale pritom zatvorených srdc. Chceme, aby Tvoja prítomnosť prenikla celé naše vnútro a my aby sme boli kresťanmi, naozajstnými deťmi Boha, ktorého nasledujeme. Chceme, aby cez nás prichádzalo požehnanie do našich rodín a my aby sme tak boli nositeľmi lásky, radosti a pokoja, či všetkých ostatných nádherných hodnôt, ovocia Tvojho Svätého Ducha!

rozvrh kázne:

Vianoce sú pred dverami, a kde sme my?

1. Čo všetko Pán Boh zabezpečil pre naše spasenie

2. Ak chceme vojsť do skutočných Vianoc, potrebujeme s celým svojím životom žiť Bohu

Cippora krvou svojho Syna zachránila život svojho muža. = Vidíme už, čo Pán Boh pripravil pre nás a čo sa vlastne Vianocami začína? Krvou Jeho Syna zachraňuje naše životy.

myšlienka: príprava na veľké veci – Mojžiš už išiel naspäť domov, ale vo vnútri ostal ešte Egyptanom ...

... my ideme v ústrety Vianociam, sú za dverami, ale sú aj v našom vnútri?

výklad biblického textu:

Tento patrí medzi problematické biblické texty pre mnohých čitateľov, na ktorých sa neraz neveriacky zastavia (podobné tým, ako Kain a jeho žena /1M 4,17/– odkiaľ ju len mohol mať? a pod.) V skutočnosti ide naozaj o mimoriadne problematický text, s komplikovanými prekladmi, nejasným striedaním osobných zámen v pôvodnej hebrejčine, zmienkou o už neznámych zvyklostiach. Príbeh priviedol v midraši (židovský folklór) k neskutočným domysleným príbehom (napr. o hadovi, ktorý prehltol Mojžiša okrem jedného orgánu tela – podľa toho Cippore svitlo, že má urobiť obriezku ...).

V skratke hrubý dej: Pán Boh si vybral Mojžiša, aby vyviedol jeho ľud z egyptského otroctva, Mojžiš poslúchne, ide do Egypta vyvieť ľud, ale Pán Boh sa ho cestou – rozhodol zabiť! Situáciu zachráni jeho žena Cippora tým, že vykoná kultickú obriezku syna...

bližší, podrobnejší výklad:

Náš text je súčasťou veľkej izraelskej povesti o vyslobodení národa z egyptského otroctva zachyteného v 4 knihách Pentateuchu. Prvé štyri kap. knihy Exodus sú o Mojžišovom povolání, od 5. kapitoly začína až do konca 4M, resp. 5M dej slávneho vyvedenia národa najprv komunikáciou s faraónom. Druhá polovica 4. kap. (v. 18-31) je medzistupňom medzi oboma základnými časťami a zachytáva návrat Božieho muža Mojžiša z Midjanu do Egypta.

Pre náš text si je dôležité všimnúť:

Verš 20: V našom preklade je, že Mojžiš zbalil so ženou iba jedného syna, ale v hebr. je použité mn. číslo. Aj keď v hermeneutickom zápase sa objavuje pokus uznať tu chybu prepisovateľa masoretického textu s tým, že v skutočnosti ide iba o jedného syna, tieto pokusy vyzerajú byť neudržateľné. Ukazuje sa, že Mojžiš vzal so sebou z Midjšanu už oboch svojich synov – staršieho Geršóma, aj ml. Eliezera. Je však dosť možné, že Eliezer bol čerstvý novorodenec, pravdepodobne iba o neho ide v našom texte (v. 24-26).

v. 24: Miesto nocľahu nie je dôležité, ale bolo už na ceste do Egypta. Pán Boh sa paradoxne? – rozhodol Mojžiša ... zabiť. Vykladači sa niekedy pozastavujú nad zmyslom slov: „strelol ho“ a „chcel ho zabiť“ s tým, že asi ho postihol nejakou chorobou. To pre nás nie je dôležité. Dôležitá je otázka: Prečo chcel Pán Boh svojmu vyvolenému Mojžišovi na ceste k vykonaniu úlohy vziať život? V čom sa v Mojžišovi sklamal? V čom stratil Mojžiš Božiu dôveru?

v. 25: Odpoveď je v Cippórinej (Mojžišova žena) reakcii: obriezku syna zachránila situáciu. Problémom bola evidentne obriezka syna. My už presne nezistíme, čo všetko sa stalo

v Mojžišovej rodine, prečo chlapec nebol obrezaný. Niektorí vykladači sa domnievajú, že to len Cippóra odkladala pre jej midjansky pôvod a v obave, aby sa chlapcovi, ktorý sa možno čerstvo narodil a splňal vekovú podmienku pre obriezku – 8. deň – nič cestou nestalo... To by znamenalo, že si Mojžiš iba nevedel urobiť v manželstve poriadok. Lenže vyzerá, že za tým je čosi viac...

Prečo teda rovno neobrezal svojho syna Mojžiš, ale urobila to jeho žena? Niektorí vykladači (napr. na biblehub) počítajú s Mojžišovou chorobou. Ale o chorobe v texte nie je ani reči. Dost' na tom, Cippora zachraňuje situáciu, dokonáva zmluvu krvi, ktorú mal urobiť Mojžiš ako otec, hlava rodiny.

Podľa textu hádže odrezanú predkožku k nohám, resp. dotkla sa ňou Mojžišovho ohanbia (tu sa rôznia preklady, sloveso je viac dotknúť sa, ale podst. meno regel znamená viac nohy) – je tu viac všeobecne prijímaných možností prekladu... Tu išlo o nejaký starodávny zvyk, zišiel by sa nejaký novší komentár k týmto veršom.

Je ale dost' možné, že verše 24-26 sú samostatnou (jahvistickou – tak W.H. Propp) tradíciou vsunutou medzi ostatné verše, ktorá situáciu nijako viac nepribližuje.

Text je taký zvláštny, že k nemu existuje veľa rôznych, no najmä nejasných a neistých výkladov. O čo tu išlo? Prečo Pán Boh chcel Mojžiša zabiť? Prečo situáciu zachraňovala Cippora, mala ona ako Midjánka na veci svoj podiel viny?

Osobne si myslím (aj podľa Keila a Delitzscha z biblehub), že v celom príbehu ide o celkové odovzdanie sa Pánu Bohu, nie iba časti života. Mojžiš vyrastal v Egypte, bol povoláný zasiahnuť, ale čas sa tak vliekol (40-ročný zabíja Egypt'ana, potom sa ďalších 40 rokov skrýva pred ľudskou spravodlivosťou v Midjane ...), že Mojžiš sám pochyboval o tom, že Boh Izraelcov koná. Vo vnútri bol stále Egypt'anom, ak aj dal obrezať staršieho Geršoma (ak je toto iba vsunutá tradícia, tá vobec nemusela pamätať na to, že už mal aj druhého syna a stále tu mohlo ísť iba o prvorodeného Geršoma), mladšieho už nedal, pretože to v tom sťahovaní sa z Midjanu do Egypta nepovažoval za podstatné. A midjanská Cippora v tom asi tiež nebola oporou. Lenže – čo nie je zazmluvnené podľa 1M 15 s Pánom Bohom, nemá šancu na veľké Božie veci!

Keď je poslanie na ceste ohrozené, Cippora sa spamätáva, zasahuje, nečaká na „zaspátého“ Mojžiša...

v. 26: Teraz je už Mojžiš pripravený, je vhodný na veľké dielo. Je vhodný až vtedy, keď vo svojom živote, vo svojej rodine dokonil aj poslednú čiarku zo zákona ...

Cippora mu dáva symbolické meno: Ženích krvi. Čo znamená tento výraz, sa už vykladači nevedia zhodnúť. Je to tajomný výraz a my naozaj netušíme. Možno išlo o už neznáme midjanske zvyky, pri pozornom čítaní originálu nevieme s istotou určiť dokonca ani to, kto bol obrezaný a ku čím nohám dopadol (resp. sa dotkol) ten kúsok odrezanej kože, i keď náš ev. preklad sa snaží podať jednoznačné tvrdenie.

Pre kázeň na 4. adv. nedeľu však použijeme tajomný výraz ženích krvi ako obraz prichádzajúceho Pána Ježiša, ktorý sa prichádza na Vianoce symbolicky zasnúbiť so svojou nevestou – cirkvou a pritom kvôli nej vyleje svoju krv.

S radosťou sa tešíme a očakávame Jeho vstup, už je za dverami, my sa Neho tešíme, je naším Ženíchom v Jeho krvi.

diskusia k problémom prekladu veršov:

<https://hermeneutics.stackexchange.com/questions/40169/does-the-kjv-mistranslate-exodus-420>

wikipedia (angl.) – heslo: Zipporah at the inn

komentáre k textu:

<https://biblehub.com/>

<http://www.freebiblecommentary.org>